

ANTI-FAŞİST BİRLİĞİN SAĞLANMASINDA PARTİMİZE GÜVENİYORUZ

5. İl Temsilciler Toplantısı'ndaki kapanış konuşmasının Çark Başak'ta yayınlanan özeti, 29 Ağustos 1977.

Son bir kapanış konuşması yapmaya niyetlenirken, doğrusu şöyle düşünüyordum: Konu o kadar önemli, son derece önemli ki, toplantı kapanırken yeniden belli başlı noktaları özetlemekte, altını çizmekte fayda vardır. Oysa bu ikinci oturumda konuşan partili arkadaşlarım konu üzerinde öylesine etraflı düşünerek gelmişler, öyle güzel hazırlıklar yapmışlar; konunun ciddiyetini, önemini, kapsamını, içeriğini, benim konuşmamda belirttiklerimin de ötesinde yeni açılardan bakarak, yeni noktalar getirerek öyle saptamışlar ki; doğrusu onları dinledikten sonra, bir an için dedim ki, galiba kapanış konuşmasına lüzum yok.

Ama yine de benim kapanış konuşması yapmam bir alışkanlık oldu galiba, ayrıca ilk etkiden kurtulamadığım için, yani bütün konuşmalar çok tatmin edici olmasına ve örgütün meseleyi bütün ciddiyetiyle anladığını göstermesine rağmen, gene de konunun önemi dolayısıyla son bir defa daha tekrar etmek pahasına da olsa altını çizeyim dedim.

Konu, biliyorsunuz, dünya çapında da önemli. Çünkü emperyalizm aşamasının son evrelerinde tekelci kapitalizm, daha sonra da tekelci devlet kapitalizmi biçimine veya niteliğine bürünmüş olan kapitalizm, artık eski liberal demokratik geleneğini reddetmekte ve doğrudan doğruya her türlü gerici, tutucu, faşist akımlara, eğilimlere, rejimlere açık bulunmaktadır. Onun için de dünyanın bütün kapitalist ülkelerinde, gelişmiş olanlarda, gelişmiş olmayıp geri kalmış olanlarda dahi, anti-faşist güçlerin demokratik birliğini sağlamak işçi sınıfı partilerinin en başta gelen görevlerinden, uğraşlarından biri olmaktadır. Ama Türkiye'de, hele Türkiye'de 5 Haziran seçimlerinden sonra sorun daha da ivedilik kazanmıştır. Çünkü 2. MC koalisyonu kısa sürede derlenip toparlandı ve ilk kuruluşundan, görünürde daha muhkem bir şekilde, yani daha büyük bir sayı ile güvenoyu alarak, daha bir çabukluk, hızluluk, işi ele alma yeteneği göstererek kurulmuş bulundu. Onun için Türkiye'de 1977 yılının yaz aylarında ve sonrasında faşist idare veya faşizan uygulamaların giderek daha da artırılması sorunu MC gündeminin birinci maddesi olarak önümüzde duruyor.

Durumun ne kadar ciddi olduğunun altını çizsem, gene de belki kafi derecede ciddiyetini belirtmiş olmam. Ciddiyet şuradan geliyor: Birincisi -söyledim- 2. MC iktidarı böyle oluştu; ikinci bir neden de bu şekilde örgütlenen ve iktidarı ele geçiren büyük sermaye sınıfı burjuvazi karşısında -biz gerçekçiyiz, bilimsel olmakla övünüyoruz; onun için hoş olmasalar da gerçeklerden kaçmayız, acı da olsa gerçekleri reddetmeyiz, inkâr etmeyiz, görmezlikten gelmeyiz- maalesef de olsa, böyle örgütlenmiş, iktidarı ele geçirmiş ve bütün imkânlarıyla, işçi ve emekçi sınıfların demokratik hak ve özgürlüklerine karşı saldırıya geçmiş büyük sermaye sınıfı karşı-

sında işçi ve emekçi kitleler aynı derecede değil, hatta dengeyi tutacak derecede bile güçlü bulunmuyorlar. İşçiler ve emekçiler şüphesiz sayı olarak nüfusun büyük, ezici çoğunluğunu oluşturuyorlar. Ve son hesaplaşmada sayıca üstünlük çok önemlidir. Ama son hesaplaşmada. O hesaplaşmaya gelmeden evvel, o sayıların, büyük olan sayıların büyük nitel ağırlık kazanmış olması lazım. Sadece sayılar kendi başına büyük bir güç teşkil etmiyor. Eğer sayılar, dağınık sayı rakamını, toplamını ifade ediyorsa, bir yığını ifade ediyorsa büyük bir güç ifade etmiyor; ne zaman sayılar organik bir bütünü ifade ederse, bir aritmetik toplamı değil, bir organik bütünü ifade ederse, işte o zaman sayıca üstünlüğün ağırlığını göstermesi de önemlidir. Ama Türkiye’de bugün işçi sınıfı, onun müttefiki emekçi sınıflar böyle organik bir bütünlüşmeye ulaşmış, büyük sermaye karşısında onu alt edecek, en azından onu dengeleyecek güce gelmiş değiller. Bunun için faşizme karşı, emperyalizme karşı demokratik, ilerici, yurtsever, demokrat güçlerin birliği ve dayanışması sorunu, gayet ivedi ve gayet hayati bir sorun olarak önümüzde durmakta.

Dediğim gibi, bütün dünya için önemli, bütün kapitalist ülkeler için önemli, fakat Türkiye’nin kısaca işaret ettiği özel şartlarından dolayı Türkiye’de özellikle ivedi, özellikle hayati bir sorun olarak önümüzde durmakta.

Bundan dolayı katıyen karamsarlığa düşmeyiz elbet. Güç bir durumla karşı karşıyayız; çetin bir mücadele vermekle karşı karşıyayız ama, her zaman söylüyorum, sosyalizm uzun soluklu bir mücadeledir; sosyalizm mücadelesi dikensiz gül bahçesinden geçen, düzgün bir asfalt yol gibi değil; çakıllarla, dikenlerle, zorluklarla dolu olan bir yoldur, diyoruz ve bunu bir edebiyat olarak söylemiyoruz, bir gerçeğin benzetmesi olarak söylüyoruz. Tarihin gidişi, akışı bizim yanımızda olduğuna göre ve son çözümlemede belirleyici bir etki oynayacak olan sayısal ağırlık bizde olduğuna göre, doğru bir çizgi izler ve 24 saat partili olmanın bilinciyle canla, başla, canımızı dişimize takarak çalışırsak, kitleleri, işçi sınıfını örgütlemeye çalışırsak bu iş başarlılır.

Çok kısa bir gelecekte, yani görünür bir siyasi ufukta bir askeri darbe olasılığının pek büyük olmadığı gözlemimiz doğruysa, -ki doğru olduğuna inanıyorum- o zaman bizim bu örgütlenmeyi başarmak, rayına oturtmak, geliştirmek için bir zaman mesafemiz de var demektir.

Bir birliği, dayanışmayı meydana getirirken, seçtiğimiz yöntem üzerinde biraz durmak isterim. Neden pratikte illerde, hatta ilçeler seviyesinde yerel örgütlerin, yerel ilerici unsurların, demokrat unsurların temasa girip bir birliklilik oluşturmaya gitmelerinden başlamak yöntemini öngörüyoruz da, merkezden bir çağrı yapıp, bir toplantı yapıp arkasından da bir basın toplantısı ve bilmem kaç imzalı bildiri neşredip bu işi başlatmak yoluna gitmiyoruz? Şundan dolayı gitmiyoruz: İkinci yöntem uygulanmaz değil, uygulanır ama bu ikinci yöntem uygulandığı zaman işin ciddi olabilmesi ve ciddi olarak kabul edilebilmesi için biraraya gelen, protokolü veya asgari programı imzalayan, arkasından basın toplantısı yapan, bilmem kaç imzalı bildiri yayınlayan örgütlerin gerçekten bir kitle gücü olmaları lazım; bu örgütlerin gerçekten birleştirilmesi istenen ve gereken işçi ve emekçi sınıfları birleştirmede birer manivela olarak kullanılabilir, hiç değilse illerde kullanılabilmesi muhtemel ve mümkün olan örgütler olması lazım gelir. Bu olmadığı zaman böyle gösteriş-

li toplantılar, çağrılar, platformlar ve bildirimler nihayet bir gösteri olmaktan öteye geçmez. Gazetelerin manşetlerinde ilk çıktığı zaman belki göz alıcı ama arkası, ardı gelmeyen, gerçekten bir toplumsal hareket olarak ortada somut birşey göstermeyen, bırakmayan, geliştirmeyen bir davranış olmaktan öteye geçmez. Ve maalesef böyle bir dönemi Türkiye geçmişte yaşadı. Onun için de demokratik güçlerin emperyalizme ve faşizme karşı birleşik hareketi, dayanışması sorunu konusu biraz yozlaştı, en azından biraz yozlaştı.

1970 öncesi demin belirlediğim, demin tanımladığım ve eleştirdiğim biçimde güçbirliği ve dayanışma yollarına gidilmeye çalışıldı. Hatırlarsınız Dev-Güç diye bir örgütlenmeye gidildi. Bu örgütlenmeye, sayısını bilmiyorum ama, bir hayli uzun listeler teşkil eden sayıda dernekler katıldı. Bunlar Ankara'da birkaç tane, belki başka şehirlerde de, şimdi hatırlamıyorum, mitingler yaptılar, nutuklar çektiler. Bu mitinglerde, bakıyordunuz, ancak mitingten mitinge adı duyulan, ama başka zaman varlığından haberdar olunmayan, çünkü bir iş yapmayan derneklerin pankartları, flamaları oluyordu. Ve ondan sonra bildirimler yayınlanıyor, bunların altında da bir sürü derneğin adları bulunuyordu. Fakat ancak mitingten mitinge, flamalar ve pankartlarla toplantıya katılan ve bildirimlerin altına çok sözlü uzun dernek isimleri yazan bu derneklerin fiiliyatta bir varlıkları yoktu. Bunlar tabela dernekleriydi, hiç bir gerçek toplumsal gücü, kitleyi temsil etmiyorlardı. Bu şekilde yozlaştırdılar hareketi. Büyük isimler, büyük bildirimler, mitingler, ama gerçekten demokratik güçlerin emperyalizme ve faşizme karşı etkin, elle tutulur, ağırlığı olan bir hareketi ortada yok. Bundan kaçmak istiyoruz. Bir defa bunu yapmaya hakkımız yok. Bu kadar ciddi bir meseleyi böyle yozlaştırmaya, böyle hafife almaya ve böyle hafife alınmasına sebep olmaya hakkımız yok.

İkincisi, şundan dolayı yapmayız: Biz işçi sınıfımızın bilimsel sosyalist partisi olmak iddiasındayız ve bu iddiayı lafla yapmıyoruz; bunu içtenlikle benimsiyoruz. İşçi sınıfımızın bilimsel partisi olma gereklerini bütün imkânlarımızı kullanarak, gücümüzün yettiğince yerine getirmeye çalışıyoruz. Biz Türkiye işçi sınıfının bilimsel partisi olmanın mesuliyetini, ciddiyetini üzerimizde taşıyoruz. Biz ciddi bir partiyiz ve ciddi olmak zorundayız. Çünkü işçi sınıfının partisi olmak gibi büyük bir onuru, büyük bir şerefi omuzlarımızda taşıyoruz. Ciddi bir parti olarak da böyle gösterişli paravanalar olmaktan öteye gitmeyen veya gösterişli, parlıtlı ama içinin canlı varlığı yok olmuş, bir kabuk olmaktan öteye gitmeyen sözde cepheler, birlikler kurmaya kalkmayız.

Bundan dolayıdır ki, geçmişte yapılan bu hatayı tekrarlamamak, onun kötü izlenimlerini tasfiye etmek içindir, diyoruz ki, fiilen ilçe, il (bilhassa il seviyesinde) somut hedeflere yönelik, somut eylemlerle bu işe başlayalım. Esasen buna, başlanmışta bulunuyor. Burada bugün bunun üç tane misalini gördük. Dün gece Kartal'da, MESS grevi işçileri yararına Partimizin ve CHP teşkilatının, TÖB-DER'in ve diğer bazı demokratik unsurların katılmasıyla çok başarılı bir toplantı yapılmış. Karadeniz Ereğlisi'nde yapılanları delege arkadaşımızın ağızından dinlediniz; Samsun'da yapılanları Samsun il temsilcisi arkadaşımızdan dinlediniz ve bunlar gibi daha bizim bilmediğimiz yerlerde de bu biçim temaslar, biraraya gelmeler oluşmaktadır, yapılmaktadır. Yücel arkadaşımız Ankara'da ve İstanbul'da demokratik kitle ör-

gütlerinin merkez ve şubeleri seviyesinde yapılan temaslardan söz etti. Yani böyle bir hareket şartların zorlamasıyla kendiliğinden başlamış oluyor. Bir daha parantez içinde söyleyeyim, hani bilimsel sosyalizmde meşhur bir söz vardır, “problemler çözümleriyle beraber belirir veya problemler çözümlerini de beraberinde getirir” denir. Eğer toplumda bir problem belirmişse, mutlaka o problemin çözülmesi olanağı da belirmiştir, denir. İşte demek ki, bu biraraya gelmek, dayanışmak, güçbirliği etmek o kadar hayati, gerçeğin kendisinden fıskıran bir gereklilik ki; örneklerini duyduğumuz çeşitli yerlerde ve daha bilmediğimiz birçok yerde yerel örgütler bir araya gelerek, birlikte ne yapabiliriz, güçlerimizi nasıl bir araya getirebiliriz, sualiyle karşılaşp bunun çözüm yollarını arıyorlar.

Bu noktada belki hemen akla gelebilecek bir itirazı cevaplamak isterim: Belki şöyle düşünülebilir. Böyle orada burada kendiliğinden başlamış olan yerel hareketlerle bu işi başlatmaya gitmek, bilimsel sosyalist yöntemlerden sapmak, amprik ve pragmatist bir yöntemi kullanmaya gitmek olmaz mı, diye sorulabilir ve ilk bakışta böyle bir sual haklı da olabilir. Ama bizim niçin böyle başlamaya ve bir müddet böyle bir yöntemi geliştirmeye çalışacağımızın gerekçelerini az önce verdim. Bu Türkiye’deki somut şartlardan doğan bir zorunluluk olmaktadır. Ve bir zaman süresince yerel örgütler arasında başlayan bu hareketleri geliştirerek, başlamamış olan yerlerde başlatarak bir yere kadar çalışmalar geliştirilir; ondan sonra, o beraber çalışma içinde, pratik içinde mutabakatlar, anlaşmalar oluşur ve bir noktasında da bu kâğıda dökülerek ortak bir platform, bir program haline gelir. Bunu hiç bir zaman öyle amprist, pragmatik bir zihniyetle söylemiyoruz. Söylemeyişimizin kanıtı bugünkü toplantıdır; söyleyemeyişimizin kanıtı yönetim kurulumuzun yayınlamış olduğu broşürdür. Nihayet amprik ve pragmatist bir görüşle ele almadığımızın son kanıtı müsaadenizle benim [bu toplantının açılışında] yaptığım konuşmadır. O konuşmada bütün bu demokratik ve anti-emperyalist güçlerin birliğinin kalın, temel çerçeveleri çizilmiştir. Temel ölçüler konmuş, sorunlar belirtilmiştir. Yani görülüyor ki, biz kafamızda hiç bir kılavuz fikir olmadan, hiç bir bakış açısı olmadan, ne yapacağımızı bilemediğimiz için, bırakalım kendiliğinden hareket başlasın da ne olacak görelim düşüncesiyle bir çalışma içine girmiyoruz. Kafamızda gayet berrak ve sağlam kılavuz fikirler var. Sorunun ve hareketin çerçevesinin genel çizgileri ve ayırıcı nitelikleri gayet açık seçik saptanmış bulunuyor. Ve biz aslında başlamış olan bu hareketleri, yerel hareketleri de kendi haline bırakmış değiliz. Daha merkezimiz böyle bir karar alıp bu kararını teşkilatına resmen bildirmeden önce, bütün bu anlatılan yerel işbirliği, güçbirliği olaylarında partililerin hepsinin yönlendirici rolü vardır. Ve TİP’in yönlendirici rolü olmaması kaçınılmazdır. Biz böyle, yönlendirmekte ısrar etmesek de, ister istemez yönlendirmiş olacağız; çünkü biz Parti olarak bu anti-faşist, anti-emperyalist mücadelenin belkemiği, temel gücü, itici öncü gücü olan işçi sınıfının partisiyiz. Onun adına, gücümüz ondan kaynaklanarak ve bütün enerjimizi onun davasına, işçi sınıfının ve işçi sınıfıyla beraber bütün ezilen, sömürülen kitlelerin kurtuluşu davasına adayarak bu işin içindeyiz. İşçi sınıfı ise, sabahleyin kısaca belirtmeye çalıştığım üzere, anti-emperyalist ve anti-faşist mücadelenin biricik temel, tutarlı, ısrarlı gücüdür. Bu demokratik ve anti-emperyalist birlik hareketine giren diğer bütün örgütler şu veya bu noktada, şu veya bu ölçüde kaypaklık

yapabilirler; yapacaklardır. Tutarsızlıklara düşebilirler, hatta baştan tutarsız olurlar; ama işçi sınıfının partisi, hayır. O, her an, her zaman tutarlı, sistemli, sebatlı, işin ardını takip eden güçtür ve böyle olduğu için de, hiç bir özel niyeti olmasa bile bu vasıflarından dolayı hareketi yönlendirici olur. Zaten daha önceki yazılarımızda ve konuşmalarımızda belirttik. İşçi sınıfının partisi olmak iddiası ve işçi sınıfının partisi olarak diğer demokratik kitle örgütlerini, bu arada sendikaları ve demokratik, anti-emperyalist hareketleri yönlendirme görevinin işçi sınıfının partisinde olması iddiasını, bir iddia olarak ortaya atmıyoruz, dedik. Bu, iddia olarak zaten kabul edilmez, ama fiilen işçi sınıfının bu nitelikte partisi olunarak, fiilen bu nitelikte bir parti olmanın gereklerini yerine getirerek olunur, dedik. İşçi sınıfının gerçekten bilimsel sosyalist partisi oldunuz mu, ve o parti olmanın gereklerini yerine getirip görevlerini yaptınız mı, o zaman mutlak surette ilerici, demokratik anti-emperyalist hareketlerin de öncüsü işçi sınıfının partisi olarak siz olursunuz, yani Partimiz olur; yönlendirici olursunuz, kılavuz olursunuz, önder olursunuz. Bu kaçınılmazdır.

Bu büyük bir görev, şerefli bir görev ama aynı zamanda ağır, güç bir görev. Artık âdet haline geldi ama, -gerçekten samimi olarak öyle duyduğum için söylüyorum- her toplantıdan sonra Partime inancım daha artıyor ve daha büyük bir kıvanç duyuyorum. Bir noktayı daha belirtmek isterim. Aközer arkadaşımız da çok haklı olarak aynı noktaya dokundu; o da şu: Emperyalizme ve faşizme karşı bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde birliği ve dayanışmayı sağlayabilmek için, bu görevin üstesinden gelebilmek için biz aynı zamanda işçi sınıfı içinde örgütlenmek, müttefiki sınıflarla ittifaklarını kurmak, yani işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi olarak sosyalizm mücadelesi açısından da, sosyalizmi yaymak, tutturmak, benimsetmek açısından da örgütlenmeyi ihmal edemeyiz, o görevleri ihmal edemeyiz. Ne derece bilimsel sosyalist parti olarak güçlenip iyi işler yapar hale gelir, görevleri tam tamına ve vaktinde yerine getirirsek, bu duruma gelirsek, o zaman anti-emperyalist, anti-faşist, demokrasi, bağımsızlık mücadelesinde de etkinliğimiz, gücümüz, yönlendirme vasfımız gelişir ve o hareketi de ileri aşamalara doğru götürür, geliştirir. Bu toplantıdan bunu yapacağımıza inanarak, hiç tereddütsüz inanarak çıkıyorum. Sizin de bu toplantıdan aynı tereddütsüz, aynı sağlam inançla çıktığınızı sanıyorum. Sanıyorum değil, buna da inanıyorum.

Çark Başak, Sayı 38-39, 16 Eylül 1977